

**VALENTIN
SILVESTRU**

1944-1984

1950

*Asist la o ședință, la Teatrul Municipal, în care Lucia Sturdza Bulandra e propusă să candideze pentru un post de deputat în Marea Adunare Națională. Artista acceptă.
E ovaționată de colectiv.*

1960

Horia Lovinescu își citește noua sa piesă Poveste neterminată în fața muncitorilor de la Uzinele „23 August”.

Are de auzit elogiul și observații profunde. Atmosfera e de sărbătoare. Se anunță că Teatrul Național a și introdus lucrarea în repertoriu.

1962

La ființă secția română a Teatrului de Stat din Tirgu Mureș. Avem, așadar, de acum încolo, 43 de scene.

Prim-regizor (conducător al secției) e Mihail Raicu.

Se începe cu Dacă vei fi întrebat de Dorel Dorian, Printre actori (unii veniți direct de la Institut): Eugen Mercus, Mihai Ginguiescu, Nae Floca-Acileni, Livia Baba, Constantin Diplan, Alexandru Anghelescu.

*

Intrebat de ziarul „Le Figaro”, la Paris, cu ce impresii s-a întors din vizita în România, Graham Greene răspunde, printre altele, că ambiția lui „actuală” e să adapteze pentru scena engleză „o comedie românească”, deoarece „au multe și scâpărături”.

*

Noul președinte al Consiliului teatrelor din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă e Radu Beligan.

Il felicit cu căldură.

Imi mulțumește. Și adaugă: „Urează-mi viață scurtă aici”.

*

Criticul Koji Ozaki din Tokio ne informează despre premiera cu O scrisoare pierdută la Teatrul „Bugeiza”. În japoneză piesa se numește Scandalul. E prima operă românească jucată în această țară. Caietul-program explică în 24 de pagini ce e și ce piesa.

S-a ris copios. S-a aplaudat mult. „Unii dintre spectatori au privit piesa ca aparținând prezentului... personajele le-au amintit politicieni de-ai noștri actuali. S-a ris cu hohote la scena dezbaterilor politice... În Japonia a avut loc un incident similar.. S-a ris... pentru că partidul conservator a încercat, recent, o revizuire a Constituției”.

*

Are loc Conferința pe țară a Uniunii Scriitorilor.

Participă și Tudor Arghezi. Din cuvântul lui (de deschidere a lucrărilor):

„De la conferința precedentă pînă la conferința de azi, s-a ivit o nouă generație tânără de scriitori. Ea nu face de rușine trecutul. Are aproape tot ce-i trehuiește — și inspirație, și har, și poezie. I se urează să suie cât mai sus..

Dar uneori nici tinerețea nu este scutită de vătămare... Cînd e plină de sine, i se pare că a descoperit ea literatura...

O sfițită naivitate face ca tinerețul să creadă, de pildă, că și dragostea începe de la el, pe cînd atributele tinereții se exercită ironic, de la Ada încoace, neîntreșupt. Măcar în literatură, naivitatea juvenilă este necesară să se controleze pe sine, înainte ca să ajungă naivitate senilă; căci atunci nu mai ajută nici o terapie.

Nișică bătrînețe stă și tinereților bine.

Prea-plinul orgoliului de sine și spiritul ridiculei truții nu-i vine bine nici unei vîrste decedsubtul aluatului revărsat mocește tristul neant... Soarele umflărilor în pene trebuie lăsate pe seama acelor sarbezi mijlocați, nici prea tineri, nici prea bătrîni, predispuși să le cultive sterp.

Să ne ferim de hibriditatea corcită dintre prea multă suficiență și puțină — încrezută, scandalizată și gălăgioasă cu tărăboi, în perpetuu cloacă după tot soiul de drepturi, afară de dreptul la datorie, la cuviință, la mîndrie și la măsură.

Or se știe că rezultatul unei culturi trebuie să fie tocmai simțul echilibrului și al măsurii".

1963

Invitat în Polonia, la Poznan, la 1 iunie, să asist la premiera pieselor mele de păpuși Necazurile lui Șurubel, sînt întîmpinat aici cu mare prietenie și rugat să participe, după spectacol, la o întîlnire cu intelectuali omului, la clubul lor.

Spectacolul e foarte interesant, întins pe toată scena — ca la teatrul dramatic — jucat într-un ritm foarte viu și cu păpuși originale, create (și decorurile) de direcțoarea instituției, pictorița Leokadia Serafinowicz. Regizorul Wojtech Wiccorkiewicz a extins mult cadrul piesei, iar compozitorul, un tinăr cu o privire arzătoare și mîini fierbinți, care se recomanda insistent „mă numesc Krzystof Penderecki, să nu uitați acest nume!", făcînd o muzică stranie, tulburătoare, care elimină umorul — citi-l-am crezînd eu că e —, dînd în schimb, pe alocuri, o atmosferă de oratoriu.

Discuția cu cei aproximativ cincizeci de scriitori, artiști, ziariști, activiști culturali, e foarte vie, îndelungată, destul de obositoare (ca la un multan de șah), și-mi dă posibilitatea să vorbesc pe larg despre teatrul românesc. Mi se pun însă și întrebări care vizează viața mea personală („Dacă v-ați căsătorit?", „Cite pagini scrieți zilnic"?, „Considerați că trebuie să iubim animalele domestice?" etc.). Un istoric cu favoriți albi produce informația că e cea dintîi piesă românească de păpuși jucată în Polonia. Un personaj pasionant (care declară a se fi născut dintr-un general polonez și o țărăncă franceză), critic plastic, om cultivat, spiritual, ține o discuțiune finală în care, printre altele, spune că și arta păpușilor ar putea contribui la soluționarea unora dintre marile probleme ale umanității, de cei care decid de soarta popoarelor ar vrea să se așeze, o săptămîină măcar, în sală, printre copii, la spectacolele de marionete.

★

Pentru prima oară, un actor din provincie e invitat în reprezentatie la o scenă din Capitală: Toma Caragiu, în rolul lui Ianke din comedia Victor Ion Popa, la „Bulandra".

Se face coadă la bilete.

- Cum te simți, dom' Toma, la București ?
- Ca acasă.
- Ai rămîne aici ?
- Să vedem, să vedem...
- Te înțelegi bine cu colegii ?
- Excelent. Dar trebuie să-i întreb și pe ei.

★

Théâtre de la Cité de Villeurbanne (Lyon), condus de Roger Planchon, vine la București, cu un spectacol extraordinar: George Dandin.

E pentru prima oară cînd îl văd pe Molière jucat așa cum va fi el în fața publicului său din orașe și sate, nu a celui de la Curte. Cîntecuri noi ies la iveală, ce bucurie poate produce descoperirea lor!

Cei trei mușchetari e și el vesel, inventiv, multe gaguri, ritm diavolesc, dar spectacolul molieresc e de neuitat și-mi deschide un nou orizont artistic creației acestui geniu.

1966

Interviuri cu Aura Buzescu :

- Ce așteptați de la 1967 ?
- Să fiu sănătoasă.
- Ce proiecte aveți ?
- Să joc într-o comedie.
- Ce ați dori să nu vi se întâmple ?
- Aș fi mulțumită să rămân așa cum sint azi.

*

Aflu dintr-o revistă străină că a murit Gordon Craig, în vîrstă de 94 de ani. Tot acum aflu că, stabilit fiind în Franța, în timpul celui de-al doilea război mondial a fost internat de naziști într-un lagăr de concentrare, de unde s-a întors cu o greutate de 40 de kilograme. A rezistat. S-a intrucat. A continuat să scrie, să țină conferințe, să lupte pentru „un teatru adevărat, al acestei lumi“.

*

În septembrie, directorul Naționalului clujean îmi scrie că s-a hotărît să-l „detuteze“ pe scenă pe D. R. Popescu, cu Vara imposibilei iubiri, și mă invită de pe acum la premieră, intrucît „ați susținut piesa“.

*

Adrian Maniu mă poartă la el, la o cafea, pentru „o discuție teatrală“; ar dori să-i citească adaptarea romanului Ciocoi vechi și noi.

— Parecă ați mai făcut-o o dată...

— Da, împreună cu Ion Pillot, însă avea un act mai puțin față de versiunea de acum. Și așa a reușit foarte bine, fiindcă pe Dinu Păturică îl juca N. Bălățeanu. Pe urmă, era în distribuție și Mărioara Zimniceanu...

— Cred că și acum Naționalul vă va da o distribuție valoroasă.

— Da: Birlic, Ion Maniu, Niki Atanasiu. Iar în Păturică mi se propune un tînăr, Dem. Rădulescu Ce părere ai ?

— Foarte bună, desigur.

Pe urmă, vorbim, mult, iarăși, ca și la întîia noastră întîlnire, despre teatrul lui Eminescu.

*

40.000 de oameni văd Apus de soare (în trei reprezentații) în ruinele cetății de la Suceava, într-o montare botoșăneană realizată de regizorul Eugen Aron.

1982

Scriitorul Daniel Drăgan, redactorul-șef al revistei brașovene „Astra“, a avut excelența idee de a reuni, în patru sute de pagini de carte, cei mai buni umoriști de azi. I-a încredințat selecția și îngrijirea ediției tînărului și laboriosului om de literă și de duh Anatol Ghermanschi și așa s-a născocit, în noiembrie 1982, antologia „Proză satirică română contemporană“.

Care ar fi caracteristica principală a acestui binevenit pe lume volum ? Caracteristica sa principală e că-i foarte vesel. Căci dacă n-ar fi nu s-ar povesti. Cum să arate altfel, devreme ce adună 54 de umoriști sadea ? Răzlești și întîmplători prin pașuni de gazete, ei se observă mai puțin. Laolaltă, reprezentă o forță de descurajare a rețor și răilor, și de vindecare a unor boli sufletești prin acupunctură risologică. Alcătuitoarii volumului au avut curajul de a introduce în pluton, alături de cîtane sure din oastea umorului, cu multe stele pe epoleți, și cîțiva recruți voloși, mărșăluitoari hotărîți pe drumul eventualei glorii. E un gest pozitiv, merituos.

La invitația editorului am dat și eu o mînd de ajutor, mai ales scriind un cuvînt înainte pe care l-am numit Prefață și Predos, ca să se știe cum stă chestiunea pe toate părțile și ca să-mi exprim într-un fel satisfacția că mă aflu printre confrăți, legat la un cotor care reprezintă o șansă pentru veșnicie. N-am nici o îndoielă că lectura va produce bucurie. Totul e ca această carte să mai fie în librării. Că de dus într-acolo s-a dus. Dar, ca orice bună scriere veselă, nu stă. Circulă.